

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

6. An quando dicta verba à peccatis tuis, apponuntur, causent effectum principalem Sacramenti tanquam pars formæ. Ex p. 11. tr. 6. & Misc. 6. res. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

De Absolut. Sacramentali. Resol. VI. 227

& ad istud significandum non fuit opus medicum ad-
dere hanc particulam, *ab hac tua infirmitate*; quia ex
communis usu loquendi id satis intelligitur, cum sit
quædam responsio medici ad inquisitionem agri-
ti: responsio autem, & interrogatio intelliguntur
esse de uno, & eodem; sed sacramentalis confessio
pœnitentis est dolorosa explicatio, & accusatio
morborum animæ ejus, inquirentis à Sacerdote gra-
tiam sanantem per beneficium absolutionis juridi-
cæ: ergo ad practicam significationem verborum
formæ istius, *Ego te absolvo*, sic statim pronunciatum,
sequitur sufficiens expressio ejusmodi effectus
proprij hujus Sacramenti, & per consequens hæc
verba, *A peccatis tuis*, non sunt de essentia formæ
Sacramenti Pœnitentiæ. Unde ex his, ut dixi, re-
manent soluta argumenta à Pasqualigo, & aliis in
contrarium adducta.

5. Sed quid dicendum si Sacerdos diceret solum,
Absolvo? Respondeo, absolutionem esse nullam;
quicquid asserat Henriquez, & alij. Et an talis con-
fessio esset denunciandus Sancto Officio; vide no-
villimè Marantam in suis *Responsionibus*, tom. 5. resp.
58. n. 21. cum seqq. qui adducit censuram Patrum So-
cietatis, assentientium, dictam opinionem esse falsam,
& contra communem, non autem hæreticam. Dicen-
dum est igitur, quod si aliquis Sacerdos pœnitentem
absolvens diceret tantum, *Absolvo*, sine aliqua ex-
plicatione subjecti, in quod cadit absolutio, nullum fa-
ceret Sacramentum. Et ratio hujus est, quia absolu-
tio, si remissio debet significari, & applicari in
particulari, & practicè, non autem in abstracto, non
declarando cui applicatur: unde *ly Te*, siue nomen
proprium pœnitentis, siue aliud æquivalens necessa-
rio est exprimendum in forma; nam absolutio est ju-
dicialis sententia, quæ dirigenda est ad reum, & in
eam est terminanda, dicendo autem simpliciter, *Ab-
solvo*, sine designatione pœnitentis absoluti, non
valet, ut est communis sententia. Nec valet dicere,
sufficere in casu Sacerdotis intentionem absolvendi,
quæ dirigatur ad pœnitentem; nam ex antecedenti-
bus, & consequentibus satis apparet pœnitentem
præsentem à peccatis confessis absolvi: ergo Res-
pondetur: intentionem non sufficere, quia talis non
est sensibilis, alioquin nec verba essent necessaria, si
sufficeret simpliciter Sacerdotis intentio, quod quid-
dem falsum est; quapropter si omitatur particula
illa, *Te*, sine alio æquivalente, mutatur forma sub-
stantialiter; nam forma absolutionis instituta est per
verba demonstrativa. Concludimus ergo verba illa,
Absolvo te, esse necessaria, & essentialia, cum
utrumque necessarium sit ad effectum Sacramenti
significandum; actus enim judicialis non potest si-
gnificari sine verbo; *Absolvo*, & remissio non fit
practicè, si non declaretur persona, cui fit remissio,
& absolutio.

RESOL. VI.

An quando dicitur verba à peccatis tuis, apponuntur,
causant effectum principalem Sacramenti, tanquam
pars formæ? Ex part. 1. tractat. 6. & Misc. 6.
Ref. 12.

§. 1. Affirmativè respondet Joannes Præpositus
in 3. part. 9. de forma Sacram. pœnit. dub. 1.
n. 6. quia licet verbum, *Absolvo*, possit per inten-
tionem ministri determinari ad absolutionem à pec-
catis, etiam sine alio addito, tamen significatio illius
verbi non est determinata, ut per eundem ministri
intentionem non possit relinqui in suo modo signi-
ficandi confuso, & determinabili per particulas ad-

jectas, *A peccatis tuis*, quo casu constat ante ad-
ventum particularum, sensum formæ non esse legiti-
mum & completum, prout Christus instituit, &
proinde posse per illarum adventum compleri, & si-
gnificationem verbi determinari ad absolutionem à
peccatis. Ita Præpositus.

2. Sed negativè sententiæ adhæret Cardinalis Lu-
go de *Sacr. pœnit. disp. 13. sect. 2. §. 1. n. 34.* ubi sic ait:
Verius videtur etiam quando de facto adduntur illæ
voces, *A peccatis tuis*, non concurrere ad effectum,
sed hanc dari ante earum prolationem, quam sen-
tentiam tenet Suarez, ubi *supr. n. 20.* cum aliis recen-
tioribus. Ratio autem sumitur ex principio opposi-
to, quia scilicet ante adjunctionem illorum verbo-
rum, jam in rigore propositio est absoluta, & perfe-
cta per priora verba, quæ reddunt sensum perfectum,
& significant totum objectum; verba autem poste-
riora deserviunt solum ad idem clarius significan-
dum: quare sicut in prolatione ultimæ syllabæ re-
quisitæ, non debet ad effectum expectari totum tem-
pus, quo durat prolatio illius syllabæ; hæc enim pos-
test protrahi, præsertim si canetur, sed statim in pri-
ma prolatione illius syllabæ fit effectus, quia jam
tunc significatur sufficenter, & illa prolatio, seu
continuatio prolationis, non significat aliquid no-
vum, sed clarius, & melius significat idem obje-
ctum: sic prolatio verborum, *A peccatis tuis*, non est
expectanda propter eandem rationem, quia nimi-
rum ante illam habet jam sensum, & illa verba non
significant aliquid novum, sed idem clarius & mel-
ius, & licet verba in propositione de præsentem non
debeant significare objectum præsens pro toto tem-
pore ab initio prolationis, ut constat ex verbis con-
secrationis, sed præsens in fine prolationis; hoc au-
tem intelligitur de fine prolationis, non quidem
quando profertur ultimum verbum materiale illius
propositionis, seu quando profertur ultimum, quod
requiritur ad exprimendum sensum illius proposi-
tionis; tunc enim debet esse objectum præsens;
quare licet postea sequamur alia verba, quibus mag-
is explicetur idem sensus, attendi tamen debet ad
tempus, quo primum fuit sufficenter significatus,
tunc enim fuit jam propositio prolata in toto rigore.
Hucusque Lugo.

3. Ego autem in hac difficultate assero eum Amico
in *cur. theol. 10. §. d. 1. sect. 2. n. 23.* quod si pœnitens
non sit dispositus nisi in fine prolationis illorū ver-
borum, *A peccatis tuis*, in prolatione horum verbo-
rum accipit gratiam Sacramentalem. Probatur nostra
assertio, quoniam hæc verba, *A peccatis tuis*, parti-
cipant eandem significationem, quam habent verba
essentialia, *Absolvo te*, quia quod essentialia dicunt
implicite, hæc dicunt explicite, ac proinde participat
eandem virtutem causandi; nam verba Sacramenta-
lia ex institutione Christi efficiunt quod significant.
Et ideo in hoc tantum sensu veram censeo senten-
tiam Vasquez, & aliorum, quorum quod hæc verba
addita essentialibus causant effectum Sacramenti,
non autem in casu quo pœnitens repetiatur disposi-
tus in prolatione præcedentium verborum, *Ego te
absolvo*: nam tunc effectus Sacramenti causatur in
prolatione tantum præcedentium verborum: tum
quia Sacramenta suum effectum causant ad instar
causarum naturalium, quæ statim ac sunt, si impedi-
mentum non habeant suum effectum causant, tum
quia alioqui sequeretur, posse pœnitentem sus-
cepto integro, ac valido Sacramento Pœnitenti-
æ damnari, si nimirum statim post illa verba *Ab-
solvo te*, nondum prolatis, *A peccatis tuis*, in qui-
bus secundum Vasquez confertur effectus hujus
Sacramenti, pœnitens moreretur: cum in termino
mortis non sit capax effectus Sacramenti, & con-
sequenter,

sequenter, si poenitens sit in termino mortis ante prolationem illorum verborum, *A peccatis tuis*, non suscipiet effectum hujus Sacramenti, cum tamen supponatur per verba praecedentia validè suscepisse totam, atque integram essentiam hujus Sacramenti.

RESOL. VII.

An Sacerdos in articulo mortis relinquens illa verba à peccatis tuis, in forma absolutionis sacramentalis, peccet mortaliter?

Et quid extra articulum mortis?

Et an peccet mortaliter qui in articulo mortis relinqueret illa verba in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, in sacramentali absolutione?

Et cursum docetur teneri poenitentem in articulo mortis elicere actum contritionis, cum consistitur, & non sufficere attritionem cum Sacramento? Ex part. 1. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 21.

§. 1. **D**ixi in articulo mortis, quia extra illum Sotus in 4. dist. 14. q. 1. art. 3. Vivaldus de absolut. men. 48. & 99. Possévinus cap. 7. n. mibi 71. pag. 244. & clarius Ludovicus de San Juan, q. 1. de Poenit. art. 11. dub. 1. concl. 2. pag. 326. Valentia disp. 7. q. 1. punct. 3. & Henriquez lib. 1. de poenit. c. 1. n. 3. putant nullum peccatum committere Sacerdotem, qui relinqueret dicta verba secluso scandalo, & contemptu: sed ego alibi docui esse tantum peccatum veniale; & ita me citato tenet Leander ubi infra q. 8. & me citato Martinus de San Joseph in monit. confess. tom. 1. lib. 1. tr. 2. de Poenit. n. 7. ubi sic ait: Las palabras, ab omnibus peccatis tuis, nisi non de necessitate del Sacramento, nisi de su integridad, porque se incluyen en la forma, absolvo te. D. Thom. 3. p. q. 84. art. 3. Navarrus in Man. c. 26. n. 11. Lugo disp. 13. n. 14. Henriquez cap. 11. n. 3. Reginaldus lib. 28. n. 2. Fagundez precept. 2. lib. 3. c. 1. n. 19. Y aunque graves Autores afirman, que no será pecado alguno omitir estas palabras; con todo esso juzgo que será pecado venial por contravenir a la costumbre de la Iglesia. Granados tract. 1. disp. 6. sect. 1. Mouré 3. p. exam. cap. 6. §. 7.

Alibi in Ref. not. seq. lege etiam duas Ref. praeteritas.

Ref. 1. citata in hoc textu invenitur in to. 2. tr. 1. Ref. 2. §. Sed ego. & Ref. 3. hic est supra, in tr. 1. Ref. 57. & signanter in duabus Ref. praeteritis.

2. Difficultas itaque consistit, an sit peccatum mortale omittere dicta verba, quando Sacerdos absolvit aliquem in articulo mortis. Et negativè respondet Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. q. 9. quia, ait ille, longè probabilius, imò ferè certum est, praedicta verba, nec * ad essentiam, nec ad integritatem formae pertinere, nisi ad summum, ut implicite, & intrinsecè contenta in illis verbis, *Absolvo te*, ut ait Suarez disp. 19. sect. 1. n. 20. & 21. Ergo adde, quod Pater Lugo de Conscient. p. 1. c. 3. q. 5. num. 45. Magister Serra in p. 2. D. Thome, tom. 1. q. 19. art. 6. dub. 4. fol. 384. Spinola de Elect. opin. disp. 3. sect. 7. in Corol. fol. 259. Clemens Scotus opus. 2. de opin. prob. p. 40. & alij, asserunt quod in articulo mortis, liceat amplecti opinionem minus probabilem, & minus tutam.

3. Sed, ut verum fatear mihi placet in hac difficultate opinio affirmativa Patris Granado in p. D. Thom. contr. 7. tr. 1. disp. 7. sect. 1. n. 9. ubi sic ait: Si absolvo te, non dubito quin sit peccatum veniale, quia non servatur communis modus absolvendi, quem servant ministri Ecclesiae, praesertim cum aliqui Doctores reputent, ea verba esse de necessitate formae. Mortale verò crediderim, non esse per se loquendo; nam Valentia, q. 1. punct. 3. cum Dominic.

Soto dicunt nullum esse peccatum; Henriquez non extare de hac re praecipuum, & alioqui res non videtur tanti momenti, ut gravem obligationem inducat. Solum in articulo mortis videtur sub mortali teneri Confessarius, non omittere ea verba, à peccatis tuis, ne exponat poenitentem alicui periculo non recipiendi tam necessarium sacramentum; nam graves Doctores, ut vidimus, existimant, ea verba esse omninò necessaria. Et propter similem rationem teneri poenitentem in articulo mortis elicere actum contritionis cum consistitur; quia licet certum ferè sit sufficere attritionem cognitam cum Sacramento isto ad justificationem; non desunt qui sentiant oppositum, & in eo tempore, ubi agitur extrema salus, vitari oportet istud periculum. Quod verò attinet ad verba; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, vel similia, non audeo omninò obligare sub mortali, etiam in praedicto articulo ad ea proferenda, quia Suarez, disp. 19. sect. 1. num. 19. & alij viri docti certum reputant, ea non esse de essentia; sed nihilominus valdè scrupulosum censuram ea omittere, & vix excusarem à mortali, cum graves Doctores putent esse de essentia sacramenti, & non possint evidenter convinci falsitatis. Hucusque Granado. Verum sententia Patris Leandri non caret sua probabilitate, & argumenta superius adducta à Patre Granado suam habet difficultatem; nam aliqui illa admittunt, & praesertim non assentior Patri Granado quoad illud de absolvente absolute invocatione Trinitatis, nam contra Durandum, & Majorem, certum est, verba In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, non pertinere ad essentiam absolutionis, & quia hanc sententiam docuerat etiam Hieronymus Llamas in Methodo, p. 4. cap. 2. §. 1. Index expurgatorius nostri Sacri Tribunalis Inquisitionis Hispanicae anno 1640. jussit deleri ex ejus operibus, ut etiam testatur Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. quaest. 10. Sed ego, ut dixi, in articulo mortis verba illa, à peccatis tuis, minimè omittenda esse existimo.

RESOL. VIII.

An quis peccet mortaliter si formam absolutionis variet, dummodo tamen verba significant actum judiciale? Ex part. 5. tr. 1. §. & Misc. 1. Ref. 34.

§. 1. **C**asus est curiosus, & suppono quod forma absolutionis conferri debet modo indicativo, non autem imperativo; si enim aliquis diceret, Absolvat te Deus, Sacramentum erit invalidum. Verum non solum valida erit absolutio facta modo indicativo, ut dictum est, sed etiam imperativo; ut si dicatur: Absolvaris, vel, Absolvatur Petrus, quia sententia decisiva judicis convenientius adhibetur non solum modo indicativo, sed etiam imperativo. Imò contra Caietanum, & Sotum docet Scotus in 4. dist. 14. quaest. 4. Gabriel quaest. 2. artic. 1. Valquez in 3. part. tom. 4. quaest. 84. artic. 3. dub. 3. Suarez disp. 19. sect. 1. & alij, formam absolutionis esse sufficientem, quoties significant actum judiciale, & sententiam decisivam absolutionis à peccatis, ut si Confessarius dicat: Volo absolvaris, Libet te absolvi, &c. quia in his verbis salvatur sensus formae sacramentalis absolutionis, quae instituta est à Christo instar sententiae judicis.

2. Sed difficultas est, an Confessarius supra dictis verbis absolvendo poenitentem, peccet mortaliter, quid sentiam, non proferam, dicam solum ea, quae docet Hurtadus Complutensis disp. 5. de poenit. difficul.